Fonetyka i fonologia języka polskiego - opis przedmiotu

Informacje ogólne

Nazwa przedmiotu	Fonetyka i fonologia języka polskiego
Kod przedmiotu	09.0-WP-LOG-FFJP
Wydział	Wydział Nauk Społecznych
Kierunek	Logopedia i Terapia Pedagogiczna
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	podyplomowe
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2016/2017

Informacje o przedmiocie

Semestr	1
Liczba punktów ECTS do zdobycia	2
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	• dr hab. Marzanna Uździcka, prof. UZ

Formy zajęć

Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	-	-	10 (w tym jako e-learning)	0,67 (w tym jako e-learning)	Zaliczenie na ocenę
Ćwiczenia	-	-	15 (w tym jako e-learning)	1 (w tym jako e-learning)	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Nabycie przez słuchacza: – wiedzy z zakresu budowy narządów mowy, artykulacji głosek polskich, ich klasyfikacji, zasad poprawnej wymowy, akcentowania wyrazowego i tekstowego oraz funkcji akcentu w komunikowaniu; – umiejętności rozpoznawania cech artykulacyjnych i akustycznych głosek, wyodrębniania opozycyjności fonologicznej, określania przyczyn i rozpoznawania artykulacji niepoprawnej i zaburzonej, właściwego akcentowania logicznego i psychologicznego.

Wymagania wstępne

Anatomia i fizjologia narządów mowy.

Zakres tematyczny

Wykład

Pojęcie i funkcje języka (akt mowy i jego elementy). Pojęcie znaku językowego. Dźwięki jako zjawisko fizyczne. Budowa i funkcja narządów mowy (przypomnienie). Charakterystyka artykulacyjna spółgłosek (konsonantyzm) i samogłosek (wokalizm). Dźwięki obce.

Ćwiczenia

Spółgłoski miękkie i zmiękczone. Synchroniczna i asynchroniczna wymowa głosek zmiękczonych. Odmianki spółgłoskowe. Rodzaje upodobnień fonetycznych (ubezdźwięcznienie, udźwięcznienia, udziąsłowienie, wokalizacja, uszczelinowienie, rozsunięcie artykulacyjne). Istota upodobnień międzywyrazowych. Uproszenie grup spółgłoskowych. Podstawowe zasady ortofoniczne. Wymowa samogłosek nosowych. Akcent w języku. Akcent wyrazowy. Klityki. Zestrój akcentowy. Akcent zdaniowy. Charakterystyka podsystemu fonologicznego. Pojęcie fonetyki a fonologii. Fonem a głoska. Cechy dystynktywne i redundantne języka. Warianty fonemu: pozycyjne i fakultatywne. Pojęcie opozycji fonologicznej i jej typy. Kategorie fonologiczne.

Metody kształcenia

Wykład – opis wyjaśniający, opis klasyfikujący, opis uzasadniający, prezentacja.

Ćwiczenia – opis wyjaśniający, opis klasyfikujący, opis uzasadniający, dyskusja, dyskusja punktowa, klasyczna metoda problemowa, prezentacja.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągania efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Słuchacz ma podstawową wiedzę i zna terminologię fonetyczną i fonologiczną, ma podstawową wiedzę na temat współczesnych zjawisk językowych warunkujących uczenie się języka przez dziecko i stosowania języka przez człowieka	• K_W3	• kolokwium	• Wykład • Ćwiczenia

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Słuchacz potrafi dokonać obserwacji i ocenić stopień umiejętności artykulacyjnych dziecka i poziom jego świadomości językowej, wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu fonetyki i fonologii współczesnego języka polskiego do analizowania i interpretowania językowych zachowań człowieka Słuchacz potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu fonetyki i fonologii współczesnego języka polskiego w celu dobierania strategii realizowania działań praktycznych	• K_U3 • K_U5	• dyskusja • kolokwium	• Ćwiczenia
Słuchacz ma świadomość zmian w języku i w związku z tym potrzeby ciągłego dokształcania się w tym zakresie	• K_K1	• dyskusja	• Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Ćwiczenia – na ocenę z ćwiczeń składają się wyniki osiągnięte na kolokwiach (50%) oraz aktywny udział w zajęciach (student przygotuje wcześniej podane zagadnienia na podstawie uzgodnionej literatury) (25%), wykonanie na zaliczenie przygotowanego indywidualnie przez prowadzącego zestawu ćwiczeń dotyczącego transkrypcji fonetycznej tekstu, rozpoznania upodobnień, weryfikacji wszystkich poprawnych
i regionalnych wariantów wymowy, zastosowania akcentacji w tekście (25%). Warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest obecność na wszystkich zajęciach – zajęcia opuszczone student ma obowiązek zaliczyć na konsultacjach.

Wykład – kolokwia. Ocena końcowa z wykładów stanowi średnią ocen ze sprawdzianów.

Na ocenę z przedmiotu składa się ocena z ćwiczeń (50%) i wykładów (50%). Warunkiem zaliczenia przedmiotu są pozytywne oceny z ćwiczeń i wykładów.

Literatura podstawowa

1. Nagórko A., Podręczna gramatyka języka polskiego, Warszawa 2010.
2. Ostaszewska D., Tambor J., Fonetyka i fonologia języka polskiego, Warszawa 2004.
3. Strutyński J., Zarys gramatyki współczesnej, Cz. I. Fonetyka i fonologia, Kraków 1992.
4. Wierzchowska D., Fonetyka i fonologia języka polskiego, Wrocław 1980.
5. Wierzchowska B., Opis fonetyczny języka polskiego, Warszawa 1967.

Literatura uzupełniająca

1. Benni T., Fonetyka opisowa języka polskiego (z obrazami głosek polskich, Wrocław 1959.
2. Gramatyka współczesnego języka polskiego: fonetyka i fonologia, red. H. Wróbel, Warszawa 1995.
3. Wierzchowska B., Wymowa polska, Warszawa 1971.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr hab. Ewa Skorek, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 01-01-2017 23:51)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ